

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Pachová stopa jako důkaz v trestním řízení

Každý člověk jako zdroj tzv. tělesného pachu zanechává na místech kde přebýval pachové stopy. Vědeckým zkoumáním bylo zjištěno, že tělesný pach jednotlivce se vyznačuje natolik specifickými vlastnostmi, že by bylo možné aplikací vhodné vědecké metody srovnáním pachové stopy sejmuté na místě trestného činu a pachu sejmutého z těla podezřelé osoby jednoznačně odůvodnit závěr, že pachová stopa zajištěná na místě trestného činu náleží právě jen podezřelé osobě.

Každý člověk jako zdroj tzv. tělesného pachu zanechává na místech kde přebýval pachové stopy. Vědeckým zkoumáním bylo zjištěno, že tělesný pach jednotlivce se vyznačuje natolik specifickými vlastnostmi, že by bylo možné aplikací vhodné vědecké metody srovnáním pachové stopy sejmuté na místě trestného činu a pachu sejmutého z těla podezřelé osoby jednoznačně odůvodnit závěr, že pachová stopa zajištěná na místě trestného činu náleží právě jen podezřelé osobě.

K vzniku pachových stop dochází ulpěním drobných částecěk kůže, potu či jiných lidských výměšků na předmět, jehož se osoba dotkne. Přímý kontakt části lidského těla s věcí není však nezbytnou podmínkou vzniku pachové stopy. Pachová stopa tak vzniká např. spadem částecěk lidské kůže (např. lupů) na předmět (podlaha místnosti aj.) a to bez přímého dotyku osoby.

Pachové stopy se dále vyznačují důležitou vlastností, kterou je nutné brát v úvahu při pozdějším zkoumání a případném využití její informační hodnoty. Onou důležitou vlastností je míněna přenositelnost pachové stopy.

K přenosu pachové stopy dochází přenesením předmětu nesoucím pachovou stopu na místo, kde se osoba, o jejíž pach se jedná předtím nezdržovala. Pokud tedy např. pachatel trestného činu krádeže vloupáním otře vnitřek právě vyloupené pokladny propoceným tričkem jiné osoby dojde k přenosu potu a tím i k přenosu pachové stopy této osoby. V daném případě však pachatel jen stěží může zabránit přenosu vlastního pachu. Výsledná pachová stopa pak bude zahrnovat směs tělesných pachů pachatele a osoby, jejíž pach byl na místo přenesen.

Jako každá kriminalistická stopa i stopa pachová po (relativně krátkém) čase zanikne. Dobu využitelnosti lze v závislosti na konkrétních okolnostech vzniku (mikroklimatické podmínky, intenzita pachové stopy) stanovit na hodiny max. dny.

V praxi se již vyskytly případy, kdy se pachatel pokusil zničit pachovou stopu např. silnou voňavkou, pepřem, česnekem. Takovéto zásahy však ke zničení pachové stopy nevedly.

Podíváme-li se na pachovou stopu z pohledu platného důkazního práva v trestním řízení, nezbude než konstatovat, že metoda využití pachové stopy pro identifikaci podezřelého není bohužel v trestním řádu výslovně upravena ani po „velké novele“ provedené zák. 265/2001 Sb. Z tohoto důvodu se při dokazování pachovou stopou v trestním řízení užije obecné směrnice obsažené v § 89 odst. 2 TŘ „za důkaz může složit vše co může sloužit k objasnění věci...“

Z pohledu důkazní teorie i praxe je nutno každý důkazní prostředek (i metodu identifikace pachatele dle pachové stopy zanechané na místě činu) hodnotit z hlediska její :

1. zákonnosti : metoda musí respektovat obecné principy na nichž je založena činnost státních orgánů, zejména musí šetřit zaručených občanských práv
2. pravdivosti - tj. metoda musí vést spolehlivě k prokázání pravdy, musí být experimentálně ověřena a odzkoušena, musí vést za stejných podmínek k stejným výsledkům
3. vztah k dokazované skutečnosti - orgány činné v trestním řízení dokazují zejména zda byl spáchán trestný čin a kdo je jeho pachatelem. Z teoretického hlediska - pokud by z pachové stopy zajištěná na místě trestného činu bylo možné srovnáním s pachovým vzorkem podezřelého spolehlivě zjistit přítomnost pachatele na místě činu, bylo by též možné spolu s dalšími zjištěnými skutečnostmi (zejména zda se pachová stopa nemohla na místo činu dostat jinak než při spáchání trestného činu)

prokázat pachateli vinu.

Praxe používá pro účely identifikace podezřelého dle pachové stopy metodu tzv. pachových konzerv. Metoda je upravena pro přípravné řízení pouze výkladovou směrnicí Nejvyššího státního zastupitelství. Stanovisko ovšem nemá povahu právního předpisu, je závazné pouze pro státní zástupce, a to po služební linii. Pro ostatní orgány činné v trestním řízení – ani pro policejní orgán, nijak závazné není. Lze ovšem důvodně očekávat, že státní zástupce nebude obžalobu opírat o provedenou identifikaci podezřelého (popř. obviněného) dle pachové stopy, která by nerespektovala zmíněnou výkladovou směrnicí.

Dle cit. stanoviska se otisk pachové stopy zajišťuje na místech, kde lze předpokládat činnost pachatele. Snímání otisků pachové stopy se pak provádí pouze z míst a předmětů s nimiž mohl mít pachatel intenzivnější kontakt. Otisky pachové stopy se snímají otiskem pachového snímače (atarexová látka bílé barvy) se stopou. Menší předměty se zabalí do snímače. Potřebná doba snímání otisku pachové stopy střední intenzity činí 30 min.

Gáza s pachovou stopou se ukládá do čisté, sterilizované zavařovací sklenice vzduchotěsně uzavřené víkem.

Odběr vzorku pachové stopy od podezřelé osoby je možný na základě § 114 odst.2 TŘ. (viz. nález Ústavního soudu ČR, I ÚS 394/1997) Podrobit se odebrání pachového vzorku je povinen každý pod sankcí dle § 66 TŘ (pořádková pokuta).

Odběr srovnávací pachové konzervy od podezřelé osoby se pak dle výše cit. stanoviska Nejvyššího státního zastupitelství se provádí tak, že se na určité místo osoby pachatele přiloží pachový snímač. Pochází-li stopa zanechaná na místě činu z ruky osoby, srovnávací pachová stopa by se měla provést rovněž z ruky. Byl-li otisk pachové stopy snímán z oteřů jiných míst pachatelova těla odebírá se pachová stopa ze sedu. Byla-li stopa získána z trasologické stopy (stopa podrážky obuvi) postaví se osoba na snímač....

Při vlastní pachové identifikaci (pachovém srovnávání) se postupuje tak, že před provedením srovnání se kontroluje náhodná zajímavost pachových konzerv pro psa, který srovnání provádí. Teprve poté je možno započít s porovnáváním pachových konzerv z konkrétního případu. Pes nasaje pach z pachové konzervy. Psovod vezme psa na vodítku a vede psa podél řady srovnávacích pachových konzerv. Do této řady se vždy umístí vedle pachové konzervy, která je předmětem srovnání několik klamných pachových konzerv (pachových konzerv z jiných případů). Pes čichá k jednotlivým sklenicím, shodu označí zalehnutím k příslušné sklenici. Uvedený postup se několikrát opakuje, a to tak, že srovnávaný vzorek se postaví na jiné místo v řadě. Z hlediska empirického stačí trojnásobné označení shodné pachové konzervy.

Tolik ze stanoviska Nejvyššího státního zastupitelství.

O průběhu pachové identifikace je nutné sepsat podrobným protokol, ze kterého musí být zřejmé řádné provedení tohoto úkonu.

Z povahy věci vyplývá, že ke snímání pachových stop bude pravidelně docházet při ohledání místa činu, jako úkon neodkladný a neopakovatelný. Samotná srovnávací zkouška pak bude prováděna až ve fázi trestního stíhání (tj. až po sdělení obvinění) zásadně za přítomnosti obhájce obviněného, který je ze zákona oprávněn být přítomen u všech vyšetřovacích úkonů, které mohou sloužit jako důkaz v trestním řízení.

Soudní judikatura v současné době (viz. např. rozhodnutí Nejvyššího soudu 8 Tz 44/99) uznává výsledky pachové identifikace pouze jako důkaz nepřímý, použitelný v uzavřeném kruhu nepřímých důkazů, nebo jako důkaz podpůrný k důkazu přímému. Pachová identifikace (na rozdíl od stopy daktyloskopické) proto nemůže sloužit jako hlavní usvědčující důkaz viny obžalovaného. Důvodů proč Nejvyšší soud zaujal toto stanovisko je více:

1. Předně námitky obhajoby nesené argumenty v duchu- pes se může mýlit, nelze přezkoumat vliv psovoda na identifikaci pachové konzervy, pachatel mohl na místě činu zanechat podvrženou pachovou stopu.
2. Skutečnost, že není k dispozici zásadní odborná práce, která by fundovaně zhodnotila a teoreticky zpracovala výsledky vědeckého

zkoumání v této oblasti pro účely správného (vědeckého) provedení pachové identifikace, aby byla vyloučena možnost chyby.

Z tohoto důvodu tak nelze zcela vyvrátit argumenty pod bodem 1 výše.

3. Jelikož není metoda pachové identifikace uznaným oborem znalecké činnosti není k dispozici žádný znalec z tohoto oboru, řádně zapsaný v seznamu znalců vedeného Krajským soudem. Metoda pachové identifikace tak nemůže být podepřena vahou znaleckého posudku, ač by to bylo v případech, kdy není jiných usvědčujících důkazů nanejvýš žádoucí.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Přijetí prohlášení viny a povinnost soudu vypořádat námitky poškozeného](#)
- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)
- [Novela § 196 trestního zákoníku: racionální korekce, nebo oslabení ochrany dítěte?](#)
- [Vybrané aspekty trestného činu podvodu podle § 209 TrZ ve světle judikatury](#)
- [Zásadní novinky v oblasti trestní odpovědnosti právnických osob v roce 2026](#)
- [Kauza Skender Bojku: Putativní nutná obrana optikou ÚS](#)